

SGH

Szkoła Główna
Handlowa
w Warszawie

Koszty poniesione przy nabywaniu udziałów a źródła przychodów

Wyrok NSA z 17 lipca 2025 r., II FSK 173/25

Piotr Karwat

13 marca 2026 r.

Główna teza wyroku

...jeżeli wydatki związane z nabyciem udziałów poniesione zostały w celu zwiększenia przychodu z działalności operacyjnej i ocena możliwości wpływu poniesienia tychże kosztów na osiągnięcie tego przychodu jest realna, to istnieje związek pomiędzy tymi kosztami a źródłem przychodu innym niż zyski kapitałowe. W takiej sytuacji wydatki dotyczące szeroko rozumianych (opisanych we wniosku) kosztów usług prawnych, doradczych, konsultingowych, finansowych należy zaliczyć do kosztów pośrednich i alokować je proporcjonalnie, z uwzględnieniem stosownego klucza przychodowego określonego w art. 15 ust. 2 u.p.d.o.p., odpowiednio do dwóch źródeł przychodów (zysków kapitałowych i innych źródeł przychodów)

Wnioski szczegółowe

- każdy koszt powinien być najpierw oceniony pod kątem celu jego poniesienia; cel poniesienia wydatku powinien być badany na moment jego poniesienia, już wówczas powinno istnieć uzasadnione racjonalnie przypuszczenie, że poniesienie kosztu przyczyni się do powstania przychodu, zabezpieczenia lub zachowania źródła przychodu;
- jeśli cel jego poniesienia jest jednym z celów wskazanych w art. 15 ust. 1, jednocześnie nie został on wymieniony w art. 16 ust. 1 i został faktycznie poniesiony, należy ustalić, czy został on poniesiony w celu uzyskania przychodów z jednego ze źródeł przychodów;
- jeżeli możliwe jest ustalenie jednego źródła przychodów, które mają być osiągnięte poprzez poniesienie danego kosztu, koszty te należy przypisać wyłącznie do tego źródła;

Wnioski szczegółowe

- jeżeli kosztu nie można przypisać tylko do konkretnych przychodów, podatnik powinien dokonać alokacji kosztu, zgodnie z zasadami wskazanymi w art. 15 ust. 2, ust. 2a, ust. 2b, przy czym:
 - zasada uregulowana w art. 15 ust. 2 odnosi się zarówno do kosztów bezpośrednio związanych z przychodem, jak i kosztów innych niż bezpośrednio związanych z przychodem, których nie można przypisać do konkretnego źródła w sytuacji, gdy podatnik osiąga w danym roku podatkowym dochody opodatkowane, niepodlegające opodatkowaniu i dochody zwolnione od opodatkowania;
 - zasada uregulowana w art. 15 ust. 2a odnosi się do sytuacji, gdy w ramach jednego źródła przychodów podatnik osiąga dochody opodatkowane i zwolnione, a konkretnych kosztów nie można powiązać wyłącznie z jednym z tych strumieni dochodów;
 - zasada uregulowana w art. 15 ust. 2b odnosi się wyłącznie do kosztów innych niż bezpośrednio związane z przychodem i tylko do podatników, którzy osiągają dochody z obu źródeł przychodów wskazanych w art. 7 ust. 1.

Czy jeszcze to pamiętamy?

Uchwała NSA z 24 stycznia 2011 II FPS 6/10

- Tylko wydatki związane z emisją nowych akcji, bez których nie jest możliwe podwyższenie przez spółkę akcyjną kapitału zakładowego, nie są kosztami uzyskania przychodów, stosownie do reguł wyrażonych w treści art. 12 ust. 4 pkt 4 i art. 7 ust. 1 i 2 w związku z art. 15 ust. 1.
- Nie można mówić (...) o innych przychodach niż te, które zostały wymienione w art. 12 ust. 1. Konstrukcja tego przepisu powoduje, że gdyby nie wyłączenie z przychodów w art. 12 ust. 4 pkt 4 wpłaty na kapitał zakładowy, również w przypadku jego podwyższenia stanowiłyby przychód spółki kapitałowej. Na zasadzie wyrażonej w art. 7 ust. 2 przychód ten brany byłby w rachunku wyliczenia dochodu podlegającego opodatkowaniu. Tego rodzaju przychód, a "nie- przychód" z mocy art. 12 ust. 4 pkt 4 jest pomijany dla celów podatkowych.

Czy jeszcze to pamiętamy?

Uchwała NSA z 24 stycznia 2011 II FPS 6/10

- Jeden ze skutków tej regulacji stanowi to, że wydatki bezpośrednio powiązane z tym przychodem i warunkujące jego wystąpienie w postaci wniesienia podwyższonego kapitału nie mogą zostać uznane za koszty uzyskania przychodów. Ocena ta nie może jednak zostać rozciągnięta na tę część wydatków ogólnych spółki kapitałowej, których poniesienie tego rodzaju związku już nie cechuje tzw. koszty ogólne funkcjonowania osoby prawnej służące zachowania lub zabezpieczenia źródła przychodów i nie wykazujące związku z konkretnym przychodem. Zgodzić należy się zatem z oceną, że wydatki związane z nabyciem usług w celu emisji akcji należy zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów. Są one typowymi kosztami pośrednimi związanymi z prowadzoną działalnością gospodarczą, której efekty podlegają opodatkowaniu.

Kluczowe zagadnienia

- Wydatki **na** nabycie lub objęcie udziałów (akcji) a wydatki **związane** z tym nabyciem lub objęciem – czy rozróżnienie jest tak proste, jak się na pierwszy rzut oka wydaje?
- Czego „zabrania” a na co „pozwala” art. 16 ust. 1 pkt 8?
- Czy „wydzielenie” zysków kapitałowych do odrębnego źródła przychodów zmienia reguły wykładni przepisów o kosztach uzyskania przychodów?

Wydatki NA nabycie lub objęcie udziałów (akcji) a wydatki ZWIĄZANE z tym nabyciem lub objęciem

- „NA” – art. 16 ust. 1 pkt 8,
- „ZWIĄZANE” – art. 15 ust. 2 i ust. 2b
- w art. 15 ust. 2b mamy: „... kosztów innych niż **BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE** z przychodami”, podobnie w art. 15 ust. 4 – 4d (istota różnicy między kosztami bezpośrednimi i pośrednimi)
- dla porządku, zgodnie z ogólną zasadą, koszty (zarówno bezpośrednie jak i pośrednie) ponoszone są „**W CELU**” (art. 15 ust. 1)
- zatem dlaczego „NA” ma wskazywać na koszt bezpośredni?

Czego „zabrania” a na co „pozwala” art. 16 ust. 1 pkt 8?

Art. 16 ust. 1 pkt 8:

- ani nie stanowi podstawy do zaliczenia wydatków do kosztów (podstawą taką jest zawsze art. 15 ust. 1) ani też nie wyłącza żadnych wydatków z kategorii kosztów a jedynie przesuwają w czasie ich odliczenie (por. np. I SA/Kr 100/18)
- nie zawiera jakiegokolwiek regulacji dotyczącej alokacji wydatku do źródła przychodów

Czy „wydzielenie” zysków kapitałowych do odrębnego źródła przychodów zmienia reguły wykładni przepisów o kosztach?

- podstawowa zasada: adekwatny związek przyczynowy („W CELU”) - art. 15 ust. 1
- istota różnicy między kosztami bezpośrednimi i pośrednimi („BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE”) - art. 15 ust. 4 – 4d
- alokacja kosztów związanych z przychodami z różnych źródeł – art. 15 ust. 2
- alokacja kosztów pośrednich związanych z przychodami z zysków kapitałowych oraz z przychodami z innych źródeł – art. 15 ust. 2 (poprzez art. 15 ust. 2b)

Czy „wydzielenie” zysków kapitałowych do odrębnego źródła przychodów zmienia reguły wykładni przepisów o kosztach?

- czy wydatki na nabycie udziałów (akcji) są „z natury” kosztami bezpośrednimi?
- czy logiczną i systemową konsekwencją uznania takich wydatków za związane z działalnością operacyjną nie powinna być możliwość ich alokacji do przychodów z tego źródła?
- jeżeli nie jest to możliwe *de lege lata* to może...czas na zmiany?
- jakie jest ryzyko nadużyć?